

Toplam ağustos ihracatı 22 milyar 62 milyon dolara ulaşarak yıldan yıla yüzde 2,4 büyüdü. 1 Ocak-31 Ağustos verilerine baktığımızda ise 170 milyar dolarla yüzde 3,9'luk büyüme dikkatimizi çekiyor. Hedefler iddialı olsa da Fed, ECB ve BoE'nin faiz indirimleriyle birlikte globalde canlılık ortaya çıkabilir. Yazımızda ihracattaki kırılımlara ve trendlere odaklanmak istiyoruz.

Ana sektörlerle başlayalım. Toplam ihracatımızın yüzde 13'ünü oluşturan tarım sektöründe ağustos ayında yüzde 2,2'lik büyüme görüyoruz. Kümülatif olarak ocak-ağustos bakarsak da büyüme yüzde 6,2 seviyelerinde. Tarımda alt kırılımlara bakarsak yaş meyve ve sebze de yıldan yıla önemli artışlar var. Ağustos büyümesi yüzde 35,7 olarak karşımıza çıkıyor. Fındık ve mamullerinde yüzde 78, zeytin ve zeytinyağında ise yüzde 31,3'lük büyümeler oldukça güçlü.

Sanayide görüntü daha zayıf. Toplam ihracatımızın yüzde 70'lik seviyesiyle omurgasını oluşturan sanayide, yıldan yıla ağustos büyümesi dolar bazında yüzde 2,6 seviyesinde. 1 Ocak-31 Ağustos olarak bakarsak yüzde 2,1 seviyesini görüyoruz. Burada trendde bir miktar toparlamadan söz etmek mümkün. Sanayinin alt kırılımına baktığımızda deri ve deri mamullerinde zayıflık dikkat çekiyor. Ocak-Ağustos rakamlarına baktığımızda yüzde 22'ye yakın düşüş var. Sanayinin görece güçlü olan bölümleri mücevher ve savunma olarak dikkat çekiyor. Mücevherde yüzde 100'ün üzerindeki ağustos büyümesi etkileyici. Savunma sanayinde de yüzde 12,6'lık yükseliş var. Son olarak ana sektörümüz madencilik. Toplam içinde payı çok düşük ancak burada da olumlu seyir görüyoruz. Yıldan yıla yüzde 5,6'lık ağustos ve yüzde 4,4'lük kümülatif büyümeler var.

Sektörler	2023	2024	Değişim ('24/'23)	Pay(24) (%)
Tarım	2.802.327	2.862.797	2,2	13
Bitkisel Ürünler	1.831.398	1.857.985	1,5	8,4
Hububat, Bakliyat, Yağlı	1.112.479	977.748	-12,1	4,4
Yaş Meyve ve Sebze	157.583	213.855	35,7	1
Meyve Sebze Mamulleri	221.477	225.151	1,7	1
Kuru Meyve ve Mamulleri	115.469	119.216	3,2	0,5
Fındık ve Mamulleri	91.384	162.696	78	0,7
Zeytin ve Zeytinyağı	42.285	55.530	31,3	0,3
Tütün	83.292	98.099	17,8	0,4
Süs Bitkileri ve Mamulleri	7.429	5.689	-23,4	0
Hayvansal Ürünler	293.747	338.634	15,3	1,5
Su Ürünleri ve Hayvansal	293.747	338.634	15,3	1,5
Ağaç ve Orman Ürünleri	677.183	666.177	-1,6	3
Mobilya, Kağıt ve Orman	677.183	666.177	-1,6	3
Sanayi	15.148.023	15.547.956	2,6	70,5
Tarıma Dayalı İşlenmiş	1.182.516	1.179.684	-0,2	5,3
Tekstil ve Hammaddeleri	781.198	799.686	2,4	3,6
Deri ve Deri Mamulleri	167.524	148.508	-11,4	0,7
Halı	233.795	231.490	-1	1
Kimyevi Maddeler ve	2.659.797	2.579.011	-3	11,7
Kimyevi Maddeler ve	2.659.797	2.579.011	-3	11,7
Sanayi Mamülleri	11.305.709	11.789.261	4,3	53,4
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	1.668.106	1.672.050	0,2	7,6
Otomotiv Endüstrisi	2.725.256	2.715.363	-0,4	12,3
Gemi, Yat ve Hizmetleri	304.348	91.779	-69,8	0,4
Elektrik ve Elektronik	1.397.591	1.479.819	5,9	6,7
Makine ve Aksamları	971.945	978.476	0,7	4,4
Demir ve Demir Dışı Metaller	1.064.599	1.080.820	1,5	4,9
Çelik	1.338.792	1.411.877	5,5	6,4
Çimento Cam Seramik ve	395.202	364.418	-7,8	1,7
Mücevher	463.279	963.384	107,9	4,4
Savunma ve Havacılık Sanayii	375.763	423.033	12,6	1,9
İklimlendirme Sanayii	600.828	608.241	1,2	2,8
Madencilik Ürünleri	495.646	523.259	5,6	2,4
Madencilik Ürünleri	495.646	523.259	5,6	2,4
Toplam	18.445.995	18.934.012	2,6	85,8
İhracatçı Birlikleri Kaydından	3.110.278	3.128.835	0,6	14,2
Genel İhracat Toplamı	21.556.273	22.062.847	2,4	100

Geçen yılın ağustos ayına göre tekstil ve hammaddeleri yüzde 2,4, hazırgiyim ve konfeksiyon yüzde 0,2, demir ve demir dışı metaller yüzde 1,5, çelik yüzde 5,5, madencilik ürünleri yüzde 5,6 ve en çok yüzdelik artışa sahip olan savunma ve havacılık sanayi yüzde 12,6'lık artışlarla ihracata katkıda bulunmuş. Diğer taraftan kimyevi maddeler ve mamuller yüzde 3, otomotiv endüstrisi 0,4, çimento-cam-seramik ve toprak ürünleri yüzde 7,8 ile geçen ağustos ayı ihracat rakamlarına göre düşüş gösterdi. Tabii ki bu sektörlerin alt kırılımlarına bakmak bize daha detaylı bir analiz sunacaktır.

Sektör	Alt Grup	2023	2024	Değ
Otomotiv Endüstrisi	Otomotiv Ana Sanayii	13.185.338.321,64	13.685.888.133,33	3,80%
Çelik	Demir çelik mamülleri	9.661.953.774,74	10.754.121.806,76	11,30%
Otomotiv Endüstrisi	Otomotiv Yan Sanayii	9.249.290.489,19	9.682.547.259,08	4,70%
Hazırgiyim ve Konfeksiyon	Konfeksiyon Dış Giyim	9.710.280.722,51	8.874.614.934,19	-8,60%
Kimyevi Maddeler ve	Plastik ve Mamülleri	5.722.465.231,18	6.054.148.646,97	5,80%
Kimyevi Maddeler ve	Mineral Yakıtlar, Mineral	4.739.409.050,57	5.969.963.732,88	26,00%
Demir ve Demir Dışı Metaller	Demir Dışı Metaller	4.837.027.951,91	4.761.467.161,92	-1,60%
Elektrik ve Elektronik	Elektrik ve Enerji Makineleri	3.998.660.464,88	4.295.632.635,07	7,40%
Tekstil ve Hammaddeleri	Tekstil Kumaşlar	3.978.514.464,44	3.943.151.296,47	-0,90%
Savunma ve Havacılık Sanayii	Savunma ve Havacılık	3.401.237.947,80	3.738.240.640,26	9,90%
Mücevher	Altından Mamül Mücevherci ve	2.166.266.030,26	3.253.183.180,39	50,20%
Elektrik ve Elektronik	Elektronik makineler	2.831.208.531,75	2.729.678.779,81	-3,60%
Elektrik ve Elektronik	Elektronik Cihaz ve Parçalar	2.402.332.843,80	2.492.721.493,62	3,80%
Mobilya, Kağıt ve Orman	Kağıt ve Karton	1.793.549.627,07	1.925.627.480,15	7,40%
Demir ve Demir Dışı Metaller	Adi Metallerden Diğer Eşyalar	2.009.952.394,76	1.907.780.598,73	-5,10%
Kimyevi Maddeler ve Mamülleri	Anorganik Kimyasallar	1.900.655.505,88	1.874.786.349,21	-1,40%

Makine ve aksam parçalarının bir alt grubu olan motor parçaları ve aksamlarında ocak-ağustos kümülatif olarak kıyaslandığında dolar bazında yüzde bin 448'lik artış görüyoruz. Kilogram bazında bakarsak yüzde 954.9'luk bir artış var fakat ağustos-ağustos bakarsak dolar bazında yüzde 65'lik bir azalma dikkatimizi çekiyor. Kilogram bazında da benzer daralmayı gözlemliyoruz. Bu bize, kümülatif değerlerin 2023'ün şubat ayında meydana gelen deprem felaketinden kaynaklandığını düşündürüyor.

Otomotiv endüstrisinin alt gruplarından otomotiv yan sanayi ve ana sanayi gruplarına bakalım. Yan sanayide ana sanayiye göre işlerin biraz daha iyi gittiğini söyleyebiliriz. Ağustos ayında dolar bazlı yıllık yüzde 4,4'lük bir artış olurken otomotiv ana sanayide yüzde 3,5'lük bir yavaşlama gözlemliyoruz.

Çimento sektöründe globalde olan yavaşlama verilere yansımış durumda. Ağustos-ağustos kilogram bazında yüzde 9,5'lük bir daralma gözlemlerken, dolar bazında daralma yüzde 21 seviyelerine ulaşmış durumda. Marjlarda da net bir kötüleşmenin olması dikkat çekiyor. Bir diğer önemli sanayi girdilerinden olan çelikte her ne kadar dolar ve kilogram bazlı artışlar görsek de Çin'in ucuz maliyetli üretiminden kaynaklı pazar hakimiyetinin etkisini marjlarda daralma olarak gözlemliyoruz. Kilogram bazında artışlar kümülatif olarak yüzde 30,7 seviyelerindeyken dolar bazında sadece yüzde 10.7 seviyelerine çıkabilmiş.

İhracatta savunma ve havacılık sanayinin güçlü olduğunu söylemek mümkün. Temmuz ayında dolar bazlı yüzde 34'lük bir daralma yaşanırken, ağustos ayında yüzde 12.6'lık bir artış görülüyor. Burada aylık olarak negatif baz etkisi görmek mümkün, bu yüzden kümülatif bakmak daha anlamlı. Ocak-ağustos kümülatif olarak bakarsak dolar bazında yüzde 9,8'lik artış dikkatimizi çekiyor. Burada savunma sanayi şirketlerinin aldığı siparişlerin ve hükümetlerin savunma harcamalarının artışı görmek mümkün.